

Laudáció Komáromi Gabriella kitüntetésének tiszteletére

Elhangzott Keszthelyen, 2021. október 29-én, a Berzsényi Dániel Irodalmi és Művészeti Társaság konferenciáján, amelyen Komáromi Gabriella Berzsényi-jutalom kitüntetést kapott.

Kétfajta ember van – legalábbis kétfajta tanító ember. Az egyik fajta: volt Komáromi Gabriella tanítványa, a másik csak vágyik arra, hogy a tanítványa lehessen.

Büszke vagyok rá, hogy tisztelő barátság köthet engem Komáromi Gabriellához. Ha Kaposváron járok, mindig igyekszem meglátogatni őt. Előfordult, hogy felbontott utcákon kellett keresztülbúdkácsolnom, ám végül mégis megérkeztem a Szent Imre utcába, ahol egykor cicák és kutyák is körülvették őt, akikkel mindig végtelen szeretettel „beszélgetett”. Persze komplett ebéddel várt engem akkor is, és mondanom sem kell, hogy majdnem lekéstük az előadásom kezdetét.

Soha nem felejttem azt a kellemes, napsütéses délutánt sem, amikor először kávéztunk együtt egy szombathelyi teraszon a város Fő terén – talán éppen negyed századdal ezelőtt. A Kaposvári Tanítóképző Főiskola főigazgatójaként járt akkor nálunk. Azonnal egymásra hangolódtunk, ez nem is volt kérdés.

2002-ben pedig, az általa rendezett szövegértés-szimpoziumra hívott meg előadóként. Nagy megtiszteltetés volt ez számomra: ma is ezt tartom számon első országos konferencián való szereplésemként. Éppen az első PISA-sokk után voltunk, mindannyian megrettenve a borúsnak látszó jövőtől. Ám ez a konferencia megvagasztalt bennünket. Azt gondoltuk akkor, mégis csak van remény. Mert Komáromi Gabriella, Rigó Béla, Radnóti Sándor, Borbély Sándor, Druzsín Ferenc hite belénk is átköltözött akkor. Nem volt könnyű ebből a szempontból az ezután következő két évtized sem. Ma pedig talán még nehezebb hinnünk egy nyitottabb, oktatási szempontból kreatívabb jövőben, mint akkor. Az emberiség tovább száguld az önpusztítás sugárútjain, alig tanulva a múlt hibáiból.

Komáromi Gabriella azonban szerencsénkre fáradhatatlanul dolgozik ma is.

Olyan meghatározó munkákat tett le az asztalra a magyarországi gyermekirodalom-kutatásban, amelyek azóta is a tanító szakok alappillérei országszerte. Sőt, nemrégiben a magyar szakos leendő tanárok számára is bevezették végre a gyermek- és ifjúsági irodalmi kurzusokat. Ez nagy részben neki is köszönhető – hiszen kétségtelen ma már, hogy ezt a kutatási irányt az irodalomtudományon belül ő tette először észrevehetővé a tudományok magasságos ormairól.

Aztán jöttek a Lázár Ervin-kutatások, a monográfia és a képeskönyv. Megkezdhetetlen munkák. Én éppen Ottlikkal voltam elfoglalva, mint oly sokszor, amikor egyszer elakadtam, aztán gondoltam egyet, s felhívtam őt, kérdezve, hogy vajon Lázár szándékosan vette-e át a Dömdödöm szót Ottliktól, hiszen az *Iskola a határonban* szerepel először ez a dünnögés egy talán nem is olyan fontos jelenetben. Ő azonnal felhívta Vathy Zsuzsát, az író feleségét, aki talált is a hagyatékban egy üres füzetet, amelynek csak az első lapján szerepelt ennyi szöveg: „Dödöm, dömdödöm”

(Ottlík). Micsoda filológusi öröm fogott el engem akkor! Rég volt töredékekből talán sikerülhet összerakni egy egész darabkát a múltból?

Kitüntetések, elismerések sora jelzi, hogy mennyire nagyra értékelte a tudomány és az oktatásügy is Komáromi Gabriella munkásságát. Szent-Györgyi Albert-díj, Apáczai-díj, Ezüst érdemkereszt és több életműdíj, hogy csak a legfontosabbakat említsem. Ezekhez csatlakozik most a Berzsényi Társaság kitüntetése is.

És aztán, nem is olyan régen, Komáromi Gabriella bemutatkozott nekünk szépíróként is, megérkezett tőle önéletírás-kötete *Emlékeim diribdarabjai* címmel, 2020-ban. Ebből idézek most egy 1956-os pillanatot: „[...] epekedve vártuk a narancsot. Tudott róla a fél utca és a mai Berzsényi (akkor Szabadság parki) iskola. Mi tagadás, nem sietett a posta. Isten tudja, hány kontroll volt útközben. Hátha puska! De egyszer csak megérkezett a csomag. Apánk átvette a postástól, mi meg már a kertkapuban bontogatni kezdtük a testvéreimmel. Rettenetes volt ez a láda narancs. Zöld, fekete, lilás, a legkevésbé sárga. És töppedt, ragacsos, bűdös, mit szépítsük: rohadt. Hervadtak voltunk. Csalódottak. Sírásra görbült a szánk. Mennyire vártuk. Életünkben először láttunk narancsot. // – Hát ilyen a narancs – mondta édesapánk rezignáltan. Eszünkbe sem jutott, hogy ezután sóvárogjunk utána. És szavak nélkül is egyetértettünk abban, hogy senkinek se meséljük el, se azt, hogy milyen a narancs, se azt, hogy megérkezett.” (41.)

Isten éltesse Komáromi Gabriellát, sokunk szakmai és emberi példaképét a tanítványai nevében s mindazok nevében, akik csak szeretnék a tanítványai lenni. Azt a Tanárnőt köszöntjük, aki oly sokunkat segített hozzá, hogy megőrizzük hitünket abban, hogy tanítani, kutatni, csillogó gyermeki szemekbe őszintén belenézni érdemes! Még akkor is, ha csak „ilyen a narancs”... – mert éppen ezek a pillanatok adják meg számunkra a szavak nélküli megértés esélyét.

Szeretettel gratulálunk!

A Kossuth téri nagygyűlés látképe a volt Korona Szállóval (okt. 31.)